

PAROCHIE VAN DE H. MARTINUS te Groningen
(Oud-Katholieke parochie voor
Groningen, Friesland, Drenthe en de Noordoostpolder)

Parochiebrief 3-10-2026 No. 166

Inhoud:

1. Van de pastoor
2. Viering "oogstdienst" Liefde voor de schepping
3. Dierenzegening 4 oktober Nieuwe Kerk Groningen
4. Diocesane livestreamvieringen
5. Hoe wij vieren
6. Thuiscollecte
7. Veilige kerk
8. Agenda
9. Contact

Eerstkomende viering

Zondag 4 oktober, 10.30 uur - eucharistieviering

1. Van de pastoor

In de *eucharistieviering* aanstaande zondag 4 oktober zal in lied, gebed en overweging aandacht worden gegeven aan de *liefde (en zorg) voor de schepping* waartoe wij als christenen zijn geroepen door God de Schepper, die ons mensen in zijn mooie schepping heeft geplaatst en daarvoor de zorg heeft toevertrouwd. Over de achtergronden en meer van deze viering kunt u verderop in deze parochiebrief lezen.

4 oktober is ook de feestdag van *Sint Franciscus van Assisi*, die dit jaar achthonderd jaar geleden stierf. Zijn feestdag is nu bij de meeste mensen bekend

als *dierendag*. In veel kerken overal ter wereld is het gebruikelijk dat op deze dag dieren en de mensen die voor hen verantwoordelijk zijn worden *gezegend*. Als Groningse binnenstadskerken zullen wij daartoe zondag ook de gelegenheid geven. Ook daarover kunt u hieronder meer lezen.

Wijding Bisschop van Haarlem

Graag wil ik u vragen in deze week te bidden voor *Erna Peijenburg* die a.s. zaterdag 10 oktober tot bisschop van Haarlem zal worden gewijd.

Op de foto ziet u bisschop Erna voorafgegaan door Dick Schoon, haar voorganger als bisschop van Haarlem, en o.a. gevolgd door aartsbisschop Bernd Wallet, die zaterdag haar hoofdconsecrator zal zijn. Deze foto nam ik bij de slotviering van het 34^e

Internationale Oud-Katholieken Congres dat van 24 tot 27 september in Rheinfelden in Zwitserland werd gehouden. Deze viering in de Stadtkirche St. Martin werd door de Zwitserse televisie rechtsreeks uitgezonden. U kunt die desgewenst terugzien door <https://www.christkatholisch.ch> de website van de Zwitserse Christkatholische Kirche (de naam van de Oud-Katholieke Kerk in Zwitserland) aan te klikken, waarop de link naar de viering staat.

Een hartelijke groet voor u allen,

Wietse van der Velde, pastoor

2. Viering “oogstdienst” Liefde voor de schepping

Op zondag 4 oktober staat de eucharistieviering in het teken van “Liefde voor de schepping”. Dit is het thema dat is gegeven aan de eucharistieviering die in de wandeling bekend staat als “oogstdienst”, maar officieel “Voor de vruchten van de aarde in de herfst” heet. Deze viering heeft een lange voorgeschiedenis en is in de loop van de tijden van inhoud veranderd of liever gezegd de inhoud is verbreed. Omdat deze viering in onze Groningse parochie onbekend is, volgt hieronder iets over de achtergronden. Verder ook iets over de viering van a.s. zondag.

Quatertemperdagen en oogstdienst

Zo vanaf rond het jaar 500 worden in de katholieke kerk van het westen verbonden met het begin van elk van de vier jaargetijden bepaalde woensdagen, donderdagen en vrijdagen als dagen van gebed (en boete) met betrekking tot de oogst en de vrede gehouden. Omwille van deze vier tijden (quattuor tempora) kregen deze dagen de benaming *quatertemperdagen*. Ook in ons kerkboek staan voor deze dagen nog formulieren met eigen Bijbellezingen en gebeden (Kerkboek, pag. 357-366). In de praktijk worden deze dagen alleen nog gehouden in parochies waarop er op die dagen een weekmis wordt gevierd.

Sinds 1960 staan er in het misboek van de oud-katholieke kerk echter ook misformulieren voor de vruchten der aarde in de lente en de herfst. Ongetwijfeld hebben op het ontstaan daarvan de bid- en dankdagen voor de oogst die in de Nederlandse protestantse kerken werden en worden gehouden een rol gespeeld. Speciaal de dienst voor in de herfst heeft sinds die tijd in veel parochies als oogstdienst een vaste plaats op een zondag in de herfst gevonden. De kerk wordt feestelijk versierd met fruit en bloemen en in de viering staat de dankbaarheid aan God centraal voor de vruchten van de aarde waarvan wij mogen leven en voor het werk van onze handen dat dat mede mogelijk maakt. Fruit en bloemen worden na afloop van de viering vaak aan zieken en aan huisgebonden mensen gebracht.

Verbreiding thematiek naar omgang met de schepping

In de loop van de tijd is de thematiek echter uitgebreid. Ook de menselijke verantwoordelijkheid voor een verantwoord omgaan met de schepping en een eerlijke verdeling van de opbrengst van de aarde kwamen in het vizier.

Ik herinner mij één van de eerste oogstdiensten die ik als pastoor in Amersfoort in de jaren tachtig mocht vieren. We hadden een parochiaan, Kees de Haart, die uitzonderlijk begaafd was in het maken van de schitterendste bloemcreaties en die er voor de oogstdiensten een paar schepjes bovenop deed door ook het fruit – er waren nogal wat parochianen met een tuin die van alles opbrachten en daarvan naar de kerk brachten – creatief in de versiering te betrekken. Voor deze viering hadden we als speciaal aandachtspunt onze zorgeloze omgang met de schepping en de gigantische verspilling van voedsel en de vervuiling van onze leefomgeving gekozen. Voor het altaar had hij schuin een fraaie doek – als symbool van Gods goede schepping - gedrapeerd. De linkerhelft diende als achtergrond voor een schitterende bloem- en fruitversiering; op de andere helft was de inhoud van een aantal vuilniszakken gestort. Een preek was eigenlijk niet meer nodig!

Of er in de parochie Groningen in de afgelopen decennia oogstdiensten zijn geweest, weet ik niet. Vanuit mijn eerste periode als pastoor van Groningen van 1986 tot 1995 kan ik het mij in ieder geval niet herinneren (er werd toen maar eenmaal in de maand een viering gehouden en dan was er al gauw iets anders dat op de liturgische kalender om voorrang vroeg).

Vanuit de parochie kwam er dit voorjaar de vraag of er in deze tijden waarin veel mensen zich eindelijk bewust worden dat onze omgang met en uitbuiting van de schepping van God ernstige gevolgen met zich meesleept (klimaatverandering, vervuiling van het leefmilieu en de daaruit voortkomende problemen voor de voedselvoorziening van miljoenen mensen) in een viering speciale aandacht zouden kunnen krijgen.

Franciscus van Assisi

Gelet op de hierboven geschetste ontwikkeling van de traditionele oogstdienst was dat een goede kapstok. Al langer werd deze viering vaak gehouden rondom de feestdag van de H. Franciscus van Assisi (1181/82-1226), de volgeling van Jezus, die ook bekend is om zijn liefde voor alles wat door God geschapen is.

Dit jaar is het dus precies achthonderd jaar geleden dat Franciscus stierf. Afgelopen zomer hebben we als Groningse binnenstadkerken verscheidene aspecten van het leven en streven van Francis tot thema van ons – zeer geslaagde – zomerprogramma genomen.

De legende zegt dat toen de mensen niet naar zijn preken wilden horen, Franciscus tot de vogels preekte en dat hij zelfs een roofzuchtige wolf bekeerde tot een dier dat vreedzaam met de mensen samenleefde.

Tegen het einde van zijn leven, toen hij ziek en verzwakt was, schreef Franciscus zijn Zonnelied. In het Oud-Katholiek gezangboek staat hiervan als gezang 788 een mooie bewerking. De titel is eigenlijk *Cantico delle creature*, het lied van de schepsels. Het is één groot loflied op de schepping. De “dingen van de hemel” (zon, maan, sterren) en de “dingen van de aarde” (wind, water, vuur, aarde) noemde hij zijn “broeder” en “zuster. Ja, zelfs de dood noemde hij “zijn zuster”. Het is in deze tijd van klimaatverandering een uiterst actueel lied, omdat het spreekt van eerbied voor en verbondenheid met de schepping.

Viering 4 oktober 2026

In dit “jubileumjaar” valt 4 oktober, de sterfdag van Franciscus, ook nog eens op een zondag. En hoewel de gedenkdag van Franciscus in de oud-katholieke liturgie niet zo belangrijk is dat die de liturgie van de zondag kan vervangen, was dit wel een mooie aanleiding om onze “oogstdienst” met als toespitsing de liefde voor de schepping met thema’s uit het leven van Franciscus van Assisi te verbinden.

De thematiek van de viering is door een groepje parochianen (Joop, Ineke, Tim en Judith) besproken en zij hebben daarvoor suggesties aangedragen. De viering is die van de eucharistie zoals wij die iedere zondag vieren. De overweging zal door lector Ineke van Buren worden gehouden. Bij de *voorbeden* is er voor iedereen die dat wil de gelegenheid om naar de ambo te komen en daar een voorbede voor wat haar of hem bezighoudt te zeggen. Als afsluiting daarvan slaat die dan op de gong die op de ambo staat, waarna de gemeente de gebedsacclamatie zingt.

In de kerk zult u niet een rijke verzameling van groente en fruit aantreffen maar onder de titel **Liefde voor de schepping** een tiental *foto's* gemaakt door Gert-Jan Rodenboog. Hij woont aan de rand van het natuurgebied Kardinge ten noordoosten van de stad Groningen. Hij is sinds jaar en dag gefascineerd door Gods schepping. De foto's zijn gemaakt rondom de stad Groningen. Rodenboog heeft geprobeerd hierin de schoonheid van de schepping vast te leggen.

Ik heb de f foto's gezien en ze zijn prachtig. Mocht u dat ook vinden en er graag één van willen hebben, de afdrukken in de kerk zijn voor € 50,00 per stuk aan te schaffen. De opbrengst hiervan gaat naar Vogelbescherming Nederland.

De **collecte bij de uitgang** is op deze zondag bestemd voor *A Rocha*. Dit is een wereldwijde *beweging van christenen die vanuit hun geloof zorgen voor Gods schepping*. In Nederland is A Rocha actief sinds 2003. Lokale groepen zetten zich op verschillende locaties in voor natuurbehoud.

Climate Stewards is de naam van haar klimaat programma. Hierin werkt zij naast bewustwording over de klimaatcrisis aan een duurzame levensstijl.

Zij zet zich in om kerken en christenen te activeren om actief zorg te dragen voor de biodiversiteit in hun omgeving en thema's als klimaat, natuur en zorg voor de schepping onderdeel te maken van wat ze doen en geloven.

A Rocha Nederland is onderdeel van A Rocha Internationaal. Wereldwijd werkt A Rocha in meer dan 22 landen.

Na de viering: linzensoep en meer

Na de viering is er als gebruikelijk koffie- en thee voor iedereen in de gemeentenzaal. Er is daarna echter ook voor iedereen een kop linzensoep met matzes, vijgen en dadels, om zo samen ook te delen in de goede vruchten van de aarde waarvan wij mogen genieten.

3. Dierenzegening 4 oktober Nieuwe Kerk Groningen

Op zondag 4 oktober, Dierendag én de feestdag van Sint Franciscus van Assisi, vieren we dat wij Gods schepping delen met talloze andere levende wezens. Bij de Nieuwe Kerk (Nieuwe Kerkhof 1) in Groningen vindt er om 14.00 uur een korte oecumenische viering, met voorgangers uit verschillende Groningse "binnenstadskerken" (protestants, oud- en rooms-katholiek) plaats. Als aandachtscentrum is er een geïmproviseerd altaar van hooibalen (geleverd door Joop de Wit) met daarop het Taizékruis dat bij ons in de sacristie hangt.

Na afloop kunnen dieren en de mensen die voor hen verantwoordelijkheid dragen een zegen door één van de priesters of dominees ontvangen.

Neem gerust je huisdier mee – of, als dat voor het dier een beter idee is, een foto. Aanmelden is niet nodig. Iedereen is welkom, met of zonder dier.

Mocht je als parochiaan van de Sint Martinusparochie niet in de gelegenheid zijn om bij de oecumenische bijeenkomst aanwezig te zijn, dan kan jouw huisdier zondagmorgen ook direct na de eucharistieviering worden gezegend.

4. Diocesane livestreamvieringen

Iedere zondag en op de belangrijkste feestdagen wordt voor het aartsbisdom Utrecht een livestreamuitzending om 10.00 uur vanuit de kathedrale kerk te Utrecht verzorgd. Op de landelijke website van de OKKN www.OKKN.nl kunt u de link aanklikken.

5. Hoe wij vieren

In juni 2022 zijn alle coronamaatregelen die het kerkelijk leven beperkten vervallen.

In onze parochie hebben we over manier van vieren in onze parochie het volgende afgesproken:

1. Bij het uitwisselen van de vredegroet kan men elkaar met het geven van een hand, een hoofdknik of een lichte buiging “vrede” wensen.
2. De heilige communie wordt in een kring onder twee gedaanten uitgereikt.
De hostie wordt door de priester uitgereikt.
De kelk wordt door een assistent vastgehouden; men kan uit de kelk drinken of de hostie in de wijn dopen.

6. De ‘thuiscollecte’

U kent allemaal dit zinnetje uit de afkondigingen: *“De collecte tijdens het offertorium is bestemd voor het mogelijk maken van onze vieringen”*... Onze vieringen zijn gelukkig hervat, maar nog niet iedereen durft het aan naar de kerk te komen of men is om andere redenen verhinderd de viering bij te wonen. En toch gaan de kosten gewoon door. Het Bisschoppelijk Bureau herinnerde ons, juist vanwege die doorgaande kosten, de inkomsten uit de thuiscollecten daarom niet te vergeten. Terecht natuurlijk. Verschillende parochies hebben verschillende oplossingen. Wij stellen voor om het simpel te houden. En dat is dat u gewoon af en toe een bedrag overmaakt op de bekende bankrekening van de kerk.

Rekeningnummer van de parochie is:

NL12INGB0003941884 t.n.v. Oud-Katholieke parochie v.d. H. Martinus te Groningen,
onder vermelding van ‘thuiscollecte’.

Dan weet de penningmeester wat de bestemming is. (Bijkomend voordeel van overmaken is ook nog dat het daarmee aftrekbaar is van de belastingen).

7. Veilige kerk

De OKKN hanteert een actief beleid om een veilige kerk te waarborgen. Alle informatie hierover is te vinden op de website: <https://oudkatholiek.nl/organisatie/veilige-kerk/>

8. Agenda vieringen en overige activiteiten

Vieringen in Groningen, parochiekerk van de H. Martinus, Witte de Withstraat 2:
vieringen iedere 1^e, 3^e en 5^e zondag van de maand om 10.30 uur.

Voor de vieringen met *Kerst, de Goede Week en Pasen* en eventuele andere bijzondere vieringen: zie de agenda in de parochiebrieven voorafgaande aan die dagen.

Eerstkomende vieringen:

30 augustus Veertiende zondag na Pinksteren, eucharistieviering

6 september Hoogfeest van Kerkwijding, eucharistieviering

20 september achttiende zondag na Pinksteren, eucharistieviering

Vieringen Grace Church (van de Anglicaanse gemeenschap):

iedere 2^e en 4^e zondag van de maand om 10.30 uur in onze kerk.

Activiteiten

4 oktober – 10.30 uur “Oogstdienst”; 14.00 uur *dierenzegening*

18 oktober – 10.30 uur *H. Lucas, apostel en evangelist, eucharistieviering*

1 november – 10.30 uur *Hoogfeest van Allerheiligen*

met gedachtenis van de overledenen.

9. Contact

Oud-Katholieke parochie van St. Martinus te Groningen

deservitor (waarnemend *pastoor*):

can. em. drs. Wietse van der Velde,

Jan R. Stuustraat F8,

9663 SE Nieuwe Pekela

tel. 0597 221080/06 481 99 493

mail: pastoor@groningen.okkn.nl

secretaris: vacant

mail: secretaris@groningen.okkn.nl

penningmeester: *vacant*

mail: penningmeester@groningen.okkn.nl

adviseur: dhr. Joop de Wit

